

СТАНОВИЩЕ

от Цвета Христова Луизова-Хорева, доцент, доктор
Университет по хранителни технологии – гр. Пловдив

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
в област на висше образование 2. Хуманитарни науки
професионално направление 2.1. Филология,
докторска програма: Общо и сравнително езиковедие (Сравнителен анализ на английска и
руска медицинска терминология)

Автор: Светлана Йорданова Танева

Тема: „Основни тенденции в терминологичните системи на денталната медицина и
черепно-челюстно-лицевата хирургия (върху материали на английски и руски език)“

Научен ръководител: доц. д-р Александра Божидарова Багашева, СУ „Св. Климент
Охридски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД38-465 от 27.09.2021 г. на Ректора на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (СУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Основни тенденции в терминологичните системи на денталната медицина и черепно-челюстно-лицевата хирургия (върху материали на английски и руски език)“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки; професионално направление 2.1. Филология; докторска програма „Общо и сравнително езиковедие (Сравнителен анализ на английска и руска медицинска терминология)“. Автор на дисертационния труд е Светлана Йорданова Танева – докторантка в самостоятелна форма на обучение към катедра „Англицистика и американистика“ с научен ръководител доц. д-р Александра Багашева от СУ.

Представеният от Светлана Йорданова Танева комплект материали е в съответствие с Чл.67 (5) от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ и включва следните документи: автобиография в европейски формат, дисертационен труд, автореферат на български и на английски език, списък на научните публикации по темата на дисертацията, копия на научните публикации и справка за съответствие с минималните национални изисквания за ОНС „доктор“.

Докторантката е приложила 5 броя публикации на английски език по темата на дисертационния труд.

Светлана Танева е завършила магистърските програми „Руска филология“, „Английска филология“ и „Журналистика“ в СУ „Св. Климент Охридски“. От 1990 г. до настоящия момент е работила като преподавател по руски и английски език в системата на училищното образование, в езикови центрове и в два университета – НБУ и Медицински университет – София. Интересът ѝ към специализирания език, в частност медицинската терминология в руския и английския език, е породен от работата ѝ със студентите от Денталния, Медицинския и Фармацевтичния факултети на МУ – София като преподавател в катедра „Езиково обучение, медицинска педагогика и спорт“. Участвала е в осем научни

конференции, в един международен конгрес, в семинари и уебинари на Oxford Centre и National Geographic Learning. Владее английски и руски език.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд на докторантката Светлана Танева е посветен на актуална тема – основните тенденции в развитието на терминологичния апарат на денталната медицина и черепно-челюстно-лицевата хирургия, с цел да бъдат изследвани моделите и механизмите на образуване на термините в съответните области. Актуалността на проблема се обуславя от изключителната динамика в развитието на медицинската наука, която поражда необходимост от своевременно генериране и последваща регулация и стандартизация на термини за номинация на новопоявилите се обекти и явления. Интерпретацията на тези тенденции през призмата на характерния за когнитивната лингвистика антропоцентризъм поставя акцент върху процеса на изграждане на концептуалната и вербалната система на ползвателите на езика и спецификите при конструирането на езиковата картина на света. В контекста на интернационализираната комуникация от особена важност е да бъдат проучени междуезиковите паралели в терминосистемите на отделни предметни области с оглед на повишаване на професионалната и езиковата компетентност на съответните специалисти.

3. Познаване на проблема

Дисертантката демонстрира впечатляваща осведоменост по отношение на авторитетни английски, български, руски и други източници. Проследявайки в детайли развитието на номинативната теория и ономазиологията и пресечните точки на терминологичната номинация с когнитивната наука, теориите за концептуалната метафора и концептуалната интеграция, тя уверено и информирано заявява собствената си позиция по изследваните от нея проблеми. Така тя доказва убедително, че изграждането на когнитивна карта на дадена наука е необходимо условие за изучаването на езиковите средства, които съставляват нейния инструментариум.

4. Методика на изследването

Изграждането на методологичния апарат доказва богатата лингвистична ерудиция на Светлана Танева. Още в обзорната част авторката представя критично теоретичните рамки и методологията на различни школи и обосновава използването им в своето изследване. Този подход ѝ позволява да изгради свой собствен аналитичен модел. Терминосистемите на изучаваните от нея области са подложени на анализ от три различни перспективи – структурно-семантична, лингвокогнитивна и функционална, чрез системен подход, включващ комбинация от методи: метод на дефиниционния анализ, метод на компонентния анализ, метод на когнитивния анализ, етимологичен метод, метод на анкетното проучване и статистически метод. Избраната комплексна методика е успешно приложена за постигане на поставените цели.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Трудът се състои от текст (уводна част, три глави и заключителна част) от 224 стр., четири приложения (стр. 233-298), библиография и ексцерпирани източници – специализирана литература, речници и справочници (стр. 299-315). За целите на изследването е съставен корпус от 1012 англоезични термини, извлечени на случаен принцип от терминологични тълковни речници и друга специализирана литература. Основните тези са илюстрирани с 33 фигури, 11 таблици и 5 диаграми. В уводната част е обоснован изборът на

тема, представени са обектът, предметът, целите и задачите на изследването, формулирана е изследователската хипотеза, описани са начинът на събиране на материала за изследване, структурата на текста и приложените изследователски методи. На базата на основно рускоезична литература първата глава проследява развоя на ономазиологията и номинативната теория, с акцент върху когнитивното направление в тях. Подходящо място е отделено на съществуващите изследвания на българската анатомична терминология, както и на трудовете на най-известните български терминолози. Дефинирани са основни понятия в разглежданите теории и е подчертана ролята на когнитивната парадигма в лингвистиката чрез преглед на главните положения в трудовете на Дж. Лейкоф и М. Джонсън, Р. Лангакър, Ч. Филмор, Е. Кубрякова, М. Пенчева и др. Особено внимание е отделено на теорията за концептуалната интеграция на М. Търнър и Ж. Фоконие поради приложението, което намира в анализа на когнитивните процеси, лежащи в основата на функционирането на метафорите в научния медицински дискурс. Още в обзорната първа глава се появяват оригиналните авторови диаграми, които се използват и по-нататък за илюстриране на разработените от дисертантката аналитични модели.

Във втората глава е направен преглед на теорията за концептуалната метафора, като интерес представляват паралелите между различните концепции за метафората от древността до наши дни, както и мостът между разработките на англоезичните и рускоезичните нейни изследователи. Разгледан е метафоричният когнитивен модел на терминообразуването. С многопластовостта и сложността на научната метафора е обоснована необходимостта от използване на комплексна методика за анализа на метафоричното проектиране в изследваните англоезични терминосистеми. С примери от различни езици, вкл. немски и френски, е проследено влиянието най-вече на гръцкия и латинския език, но и на редица други езици, макар и с единични примери, върху формирането на англоезичните термини. На фона на тази широка база на използваната литература и изследвания езиков материал са съвсем естествени допуснатите малки неточности при превода на някои цитати (напр. преводът на фразата *in terms of* като „в термини на” на стр. 64 и стр. 75) или липсата на превод при други („*cup*/букв. чашка **в значении** кратер/кратер; *floor*/букв. пол **в значении** „дно“/дъно” на стр. 146 – *подчертаването мое*).

Третата глава е посветена на анализа и моделирането на англоезичните единици с акцент върху постепенното им налагане като общ терминологичен фундамент за медицинската терминология и в други езици, особено в нововъзникналите направления в медицината. Впечатляват с разнообразието и оригиналността си фигурите и диаграмите, използвани за визуализация на основните релации, модели и класификации както в тази и предходните глави, така и в четирите приложения. Графичното онагледяване е подход, който се използва все по-широко в съвременната световна лингвистична литература. Дефинитивно приносен характер има проведеното полево изследване, което е представено подробно с теоретичната си рамка, работна хипотеза, цел, задачи, материали и методи и дискусия на резултатите.

Въпреки забелязаните малки, по-скоро технически неточности, дисертационният труд се характеризира с широка информираност и богат научен стил. Той е отлично структуриран и показва владение на теорията, умение за критичен анализ и за динамично съчетаване на различни аспекти от тази теория или по-скоро теории. Анализирани са богати англоезични метафорични терминологични корпуси с препратки към аналогичната рускоезична и българоезична терминология. Направеното изследване допринася за създаването на прецизни модели на метафоричните термини в различни аспекти: метафоризация,

структурно-синтактични характеристики, етимологично разнообразие, синонимия, като резултатите имат приложимост за усъвършенстване на методиката за анализ на терминосистемите на отделни предметни области, за регулацията и стандартизацията на медицинската лексика, за чуждоезиково обучение на специалисти в изследваните области и за създаването на медицински учебници и учебни помагала.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Светлана Танева има 12 публикации в научни издания, пет от които са приложени към документите за настоящата процедура, и едно участие в монография. Във всички публикации дисертантката е самостоятелен автор. С това тя значително надхвърля минималните национални изисквания за присъждане на ОНС „доктор“.

7. Автореферат

Авторефератът е с общ обем 46 стр., включващи 39 стр. текст, справка за научните приноси на дисертационния труд, цитираната в автореферата литература и списък с публикациите по темата на дисертационния труд. Той напълно отговаря на съдържанието на дисертацията, а приносите, формулирани от дисертантката, правилно отразяват постигнатото в труда.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

На базата на демонстрирания от Светлана Танева научноизследователски потенциал бих ѝ препоръчала да продължи работата си по темите, попаднали в периметъра на научните ѝ интереси, като направи резултатите им видими и в по-широк международен план.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на СУ „Св. Климент Охридски“.

Дисертацията показва, че докторантката Светлана Танева притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Общо и сравнително езикознание“ в професионално направление 2.1. Филология, като демонстрира качества и познания за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Предвид гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Светлана Йорданова Танева в област на висше образование: 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, докторска програма Общо и сравнително езикознание (Сравнителен анализ на английска и руска медицинска терминология).

06.12. 2021 г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Цвета Луизова-Хорева)